ZRZ 21-2-'64.

3

Nota voor de Heer Minister.

Betreft: Nederlandse reactie op de verklaring van Minister Schmücker in de E.E.G.-Raadszitting van 3 en 4 februari j.l.

1. In de laatste E.E.G.-Raadszitting heeft de Duitse Minister van Economische Zaken, Schmücker, een verklaring afgelegd, waarin hij aangaf welke taken de E.E.G. in 1964 wacht. Deze verklaring vertoont qua opzet veel punten van overeenkomst met hetgeen door de Duitse Minister van Buitenlandse Zaken, Schroeder, is gezegd in de Raadszitting van begin april 1963, waaruit later het zogenaamde eerste actieprogramma van de E.E.G. is geresulteerd. Ook nu pleit de Bondsrepubliek weer voor een "harmonische evolutie in de economie van de gehele Gemeenschap", zonder ditmaal hieraan toe te voegen dat men op landbouwgebied verder is gevorderd dan op industriëel terrein.

Over het algemeen is de verklaring van Minister Schmücker vrij vaag en in eerste instantie is er dan ook geen nieuw actieprogramma uit te destilleren. Niettemin wordt wel de indruk gewekt dat de Bondsrepubliek op industriëel terrein tot een versnelde ontwikkeling wil komen, terwijl ten aanzien van de landbouw niet gesproken wordt over nieuw te entameren onderwerpen. Het probleem van de graanprijs en het "Erfahrungsbericht" worden genoemd als onderwerpen waar de Raad zich mee bezig moet houden.

2. In tegenstelling hiermee staat de suggestie per 1 januari aanstaande tot een extra tariefverlaging van 10 % te komen zodat daarmee de nationale tarieven met 80 % zouden zijn verlaagd tegenover de partnerlanden. Gezien de opvattingen van de Bondsrepubliek in het verleden ten aanzien van "versnellingen" moet aangenomen worden dat ook ditmaal deze extra verlaging uitsluitend betrekking heeft op industrieprodukten.

Niet geheel onlogisch wordt er verband gelegd tussen deze extra interne tariefafbraak en de vorderingen in de Kennedyronde, zodat een verlaging van het buitentarief gepaard gaat met een versneld bereiken van het volledig vrij verkeer van industriële produkten binnen de Gemeenschap.

3. Deze laatste benadering - nauw verband tussen interne en externe ontwikkeling -, die ook voor het actieprogramma

- voor 1963 -

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2867
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01420

voor 1963 de grondslag vormde, is inderdaad de aangewezen methode om de voortgang van de Gemeenschap op evenwichtige wijze te realiseren. Hierop zou van Nederlandse zijde meer nadruk gelegd moeten worden dan de heer Schmücker heeft gedaan.

Daarnaast zou gesteld moeten worden dat in dit interne en externe verband de landbouw een uiterst belangrijke plaats inneemt, hetgeen in het exposé van Schmücker niet wordt vermeld.

De Kennedy-onderhandelingen beperken zich immers niet tot de industriële produkten; de wijze waarop de landbouw betrokken zal worden in de vrijmaking van het internationale handelsverkeer zou wel eens doorslaggevend kunnen zijn voor het slagen van de totale Kennedy-onderhandelingen. Daarom is het nodig dat de Gemeenschap zich ten spoedigste voorbereid teneinde een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan het betrekken van de landbouw in de onderhandelingen in Genève. Het belangrijkste element hiervoor wordt gevormd door de graanprijstoenadering; hierover zou op korte termijn een beslissing moeten worden genomen door de Gemeenschap, wil men met enig perspectief de Kennedy-onderhandelingen ingaan.

4. Evenals in de industriële sector zal men echter ook binnen de landbouw het logisch verband tussen externe en interne ontwikkeling moeten handhaven. Dit betekent derhalve dat een vaststelling, en eventuele consolidatie van de gemeenschappelijke graanprijs, gepaard moet gaan met een verdere ontwikkeling van de interne vrijmaking van het agrarisch handelsverkeer, zodat de landbouwsector niet achter blijft bij de industrie in het bereiken van de fase van de "marché unique".

Behalve de eenmaking van de graanprijzen, die ook een bijdrage vormt tot de interne ontwikkeling, kan aan de volgende maatregelen worden gedacht:

a. versnelde afbraak van het beschermend element in de heffingen;

b. beperking van de werking van de ontsnappingsclausule in de verordeningen;

c. controle op de toepassing van de "Besserungsklausel".

5. Ad a. Wanneer voor de industriële produkten de binnentarieven versneld worden afgebroken, en wel zodanig dat de eindfase met anderhalf jaar dichterbij komt, dan is het vanwege het evenwicht noodzakelijk, dat de overeenkomstige bescherming bij de

produkten, die onder de heffingen vallen, in dezelfde mate wordt verlaagd. Dit betekent een extra verlaging van het beschermend element met 3/15.

6. Ad b. De versnelling brengt, zoals gezegd de eindfase, de fase van de "marché unique", dichterbij. Het is derhalve gewenst, dat die elementen die het meest strijdig zijn met deze eindfase, reeds gedurende de overgangsperiode in hun werking worden beperkt. Eén van de elementen, die hiervoor allereerst in aanmerking komt is de ontsnappingsclausule uit de landbouwverordeningen, in zijn tegenwoordige toepassingsvorm.

De ontsnappingsclausule in de landbouwreglementen is er destijds op aandrang van onze partners vooral in opgenomen, om in tijden van marktverstoring de eigen (import)markt af te schermen. Nederland heeft zich niet dan na hevig verzet bij de opname van de clausule neergelegd. Wij hebben erop gewezen dat het Verdrag reeds een algemene ontsnappingsclausule (artikel 226) bevat, welke ons inziens de voorkeur verdient, aangezien in artikel 226 het de Commissie is die uiteindelijk de verantwoordelijkheid draagt. Het leek ons onjuist om in het kader van een communautair landbouwbeleid een nieuwe ontsnappingsclausule in het leven te roepen, die minder communautair is, daar hiermee immers een stukje nationale autonomie is geïntroduceerd.

Een toepassing van de ontsnappingsclausule in de verordeningen, zoals de partnerlanden die gaarne zien, en zoals die in feite ook zou kunnen plaatsvinden - namelijk grenssluiting - houdt niet alleen grote gevaren in, maar is ook zeer onbillijk. Grenssluiting enz. lost geen enkel probleem op, het leidt er alleen toe dat de moeilijkheden van de importlanden kunnen worden afgewenteld op de uitvoerlanden. Deze laatsten nu hebben geen ontsnappingsmogelijkheden, hoewel juist bij hen de spanningen zich concentreren. Daarom moet thans ernstig overwogen worden, of onze medewerking aan een eventueel tweede actieprogramma voor 1964 niet onder meer moet worden gekoppeld aan een zodanige revisie van de ontsnappingsclausule, dat deze niet langer aanleiding kan zijn tot het op losse schroeven zetten van de werking van het gemeenschappelijk beleid in tijden van spanning, maar moet leiden tot communautaire maatregelen.

7. Ad c. Door de Bondsrepubliek wordt in sommige gevallen in het handelsverkeer met derde landen gebruik gemaakt van de

- "Besserungsklausel" -

"Besserungsklausel". Hierdoor is Duitsland in staat invoer uit derde landen toe te staan boven de in handelsakkoorden vastgestelde contingenten, zonder dat de Lid-Staten hiervan voldoende op de hoogte zijn. Het lijkt gewenst, dat de Gemeenschap een betere controle op deze praktijken gaat uitoefenen, zodat ook Lid-Staten conform artikel 111,5 op gelijke voet worden behandeld. Overigens is de werking van de "Besserungsklausel" tengevolge van de verordeningen nog slechts werkzaam voor een beperkt aantal produkten, met name vis en aardappelen.

8. Conclusie.

Indien van Nederlandse zijde in de komende Raadszitting positief gereageerd zou worden op de Duitse verklaring, zou hieraan de voorwaarde verbonden moeten worden, dat nadere concretisering noodzakelijk is met name op het punt van de landbouw, teneinde de, ook door de Bondsrepubliek gewenste, harmonische ontwikkeling te bewerkstelligen.

Vermeld dient te worden, dat op de andere departementen, de meningsvorming over de Nederlandse reactie op Schmücker nog niet ver is gevorderd. De indruk bestaat, dat men liever geen nieuw actieprogramma heeft en dat men voorlopig ook in de E.E.G.-Raad zich niet al te positief wil uitspreken.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE
VOEDSELVOORZIENING,

(Ir J.A.P. Franke)

DIES
vSw/EB
20 februari 1964